

Професор Анатолій Петрович Пелешук: корифей вітчизняної терапевтичної науки і практики

*А. С. Свінціцький, завідувач кафедри внутрішньої
медицини № 3 Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця, доктор медичних наук, професор*

А. С. СВІНЦІЦЬКИЙ

Яскраві сторінки історії становлення та розвитку київської школи внутрішньої медицини, діяльність видатних її представників, які крок за кроком забезпечували поступ вітчизняної терапевтичної науки і практики, є найкращим прикладом для наслідування майбутніми поколіннями.

У 2013 р. медична спільнота святкувала сторічний ювілей від дня народження одного із найвизначніших українських інтерністів другої половини ХХ ст., заслуженого діяча науки УРСР, лауреата Державної премії УРСР і премій імені М. Д. Стражеска та Ф. Г. Яновського

НАН України, доктора медичних наук, професора А. П. Пелешука.

Винятково натхненним, хоча тяжким і тернистим, був шлях цього славетного клініциста, талановитого вченого, непересічного педагога, прекрасного організатора, багаторічного завідувача кафедр терапії Київського медичного інституту імені академіка О. О. Богомольця.

Анатолій Петрович народився 16 липня 1913 р. в Києві у сім'ї службовця Петра Опанасовича та народної вчительки Оксани Григорівни Пелешуків. Крім нього, найстаршого, в родині було ще двоє синів: Віктор та Юрко, а також

приймона донька Маруся. Батько походив з села Власівки Парафієвської волості Борозенського повіту Чернігівської губернії (нині — Ічнянського району Чернігівської області). Він служив рахівником на багатьох цукрових заводах України. Мати народилася на Вінниччині, працювала вчителем у селах Вінницької та Житомирської губерній, мала активну громадянську позицію. Умови життя родини Пелещуків були тяжкими: будинок погано опалювався, батько тяжко хворів на ревматоїдний артрит, статки сім'ї були дуже скромними, а харчування — недостатнім.

Дитячі роки малого Анатолія промайнули в мальовничому кутку Києва. Оксана Григорівна вдома самостійно підготувала його за програмою перших чотирьох класів, і він у 10 років одразу пішов до 5-го класу школи № 50, яка знаходилася недалеко від їхнього помешкання.

Навчання давалося Анатолію надзвичайно легко, особливо гуманітарні предмети. Варто відзначити, що в той час у цьому навчальному закладі працювали видатні педагоги Л. А. Пахаревський, В. Г. Крижанівська-Тучанська, М. Ф. Кніпович та інші. Анатолій Петрович завжди із теплотою згадував свої шкільні студії, адже вони багато в чому визначили його світогляд, а сформовані вищезазначеними вчителями переконання — його життєву позицію.

А. П. Пелещук закінчив цю школу в 13 років і вступив до 3-ї торговельно-промислової школи. Справжньою втіхою для нього під час навчання було поглиблене вивчення української мови та літератури, а також всесвітньої історії. Він не лише блискуче опанував ці предмети, а й брав активну участь в роботі літературного гуртка.

Юний Анатолій, закінчивши професійну школу в 1929 р., одержав кваліфікацію рахівника, але за цим фахом ніколи не працював. Тоді він почав замислюватися над своїм подальшим шляхом і за порадою батьків вирішив стати медиком. Анатолій Петрович сподівався, що зможе допомогти батькові в лікуванні його важкої хвороби. Цьому рішенням сприяло й велике враження, яке справило на нього не удаване, а справжнє, народне горе під час похорону академіка Ф. Г. Яновського, якого кияни назвали «святим лікарем».

У ті роки потрапити до вищого медичного навчального закладу неробітничі або хлопцеві з неробітничої сім'ї було вкрай важко, тому А. П. Пелещук влаштувався чорноробом на тютюнову фабрику. Працюючи на ній, у 1930 р. він вступив на вечірнє відділення робітфаку Київського медичного інституту, а наприкінці лютого 1931 р. був зарахований на 1-й курс лікувально-профілактичного факультету. Анатолій Петрович вчився добре, був старостою курсу. Лекції тоді ще доцента В. Х. Василенка, академіка М. Д. Стражеска і професора В. М. Іванова в аудиторії факультетської терапевтичної клініки на бульварі Тараса Шевченка були для нього улюбленими. Саме там він почав активно працювати у студентському науковому гуртку, на засіданнях якого бував В. М. Іванов, який і запропонував йому продовжити наукову роботу під своїм керівництвом. Всіх завжди вражало, наскільки тепло Анатолій Петрович згадував свої студентські роки, улюблених вчителів і наставників.

Всі державні іспити А. П. Пелещук здав на «відмінно» і після закінчення в 1936 р. інституту з відзнакою за поданням професора В. М. Іванова був зарахований аспірантом кафедри факультетської терапії 2-го Київського медичного інституту. Її базою з 1934 р. була Київська клінічна лікарня для обслуговування водників (нині — Державний заклад «Республіканська клінічна лікарня Міністерства охорони здоров'я України»). У подальшому вся лікарська, педагогічна та наукова діяльність Анатолія Петровича впродовж понад 70 років буде тісно пов'язана власне із цією лікарнею. Він завжди пишався своєю рідною клінікою. Для нього стали близькими колектив і клініка не лише академіка В. М. Іванова, але й академіка М. Д. Стражеска, з аспірантами та співробітниками яких (А. Л. Міхньовим, Д. Ф. Чеботарьовим, Г. Й. Бурчинським та іншими) його пов'язувала тісна дружба. Анатолій Петрович успішно виконав план підготовки аспіранта і підготував до захисту кандидатську дисертацію. Проте захистити її не встиг — на терени України приходить Друга світова війна.

У червні 1941 р. він перебував у від'їзді в клініці професора М. П. Кончаловського в Москві. Після повідомлення про початок війни А. П. Пелещук

одразу виїхав до Києва і був направлений полковим лікарем до 123-го кавалерійського полку. Під час боїв за Дніпродзержинськ Анатолій Петрович потрапляє до полону. Німецьке табірне керівництво призначає його лікарем у в'язничний лазарет, в якому було багато військовополонених, поранених і хворих (переважно на аліментарну дистрофію, бо харчування було вкрай недостатнім і поганим). Німецькі медики долею полонених не цікавились, і хто ще стояв на ногах, той мусив працювати. Мізерний запас ліків не поповнювався. Проте коли з'явилися перші випадки висипного тифу, німців це дуже схвилювало, бо вони боялися, щоб захворювання не перекинулось на охорону.

Перебуваючи постійно в інфекційному вогнищі, навесні 1942 р. Анатолій Петрович захворів на дуже тяжку форму висипного тифу. Це змусило німецьке керівництво табору госпіталізувати його в майже безнадійному стані до місцевої інфекційної лікарні. Пролежав він там близько трьох місяців і дивом залишився живим, а через деякий час навіть повернувся до рідного Києва.

Майже чверть століття А. П. Пелешук працював у клініках Київського медичного інституту під керівництвом академіка Вадима Миколайовича Іванова, який був найближчим учнем корифея вітчизняної внутрішньої медицини Феофіла Гавриловича Яновського. Спількування та спільна робота із безпосередніми учнями академіка Ф. Г. Яновського допомогли Анатолію Петровичу сприйняти і перейнятися традиціями цієї школи.

У 1944 р. він успішно захистив виконану ще до війни кандидатську дисертацію «Окисно-відновні процеси при раку внутрішніх органів» (рис. 1). Активно займаючись викладацькою та лікувальною діяльністю, А. П. Пелешук розпочинає роботу над докторською дисертацією. В процесі її виконання він був у науковому відрядженні у Ленінграді. Анатолій Петрович завжди особливо пишався тим, що мав можливість працювати у фізіологічній лабораторії великого І. П. Павлова, спілкуватися з його найбільш близькими та видатними співробітниками. В 1962 р. на засіданні Вченої ради Академії наук УРСР А. П. Пелешук успішно захистив докторську дисертацію «Вплив сну на секреторну та моторну

функцію шлунка». В тому ж році він став завідувачем кафедри терапії стоматологічного факультету Київського медичного інституту.

Рис. 1. А. П. Пелешук після захисту кандидатської дисертації

У другій половині ХХ ст. Анатолій Петрович активно розбудовує власну наукову школу, діяльність якої вражає своєю багатогранністю. Традиційно одним із головних напрямів її роботи було вивчення захворювань органів травлення, зокрема продовжено напрям академіка В. М. Іванова в розробці питань клінічної фізіології органів травлення. Важливим аспектом наукової тематики було вивчення проблеми хронічного гастриту, рефлюкс-гастриту, гастриту як передракового стану та раку шлунка. Представниками школи була розроблена методика ідентифікації міхурової та печінкової жовчі, яка базувалася на мікроскопічному дослідженні попередньо висушених її проб. Здійснені дослідження, присвячені ранній діагностиці уражень печінки та жовчовивідних шляхів у хворих з алергозом та ревматичними захворюваннями.

Щодо принципово нових напрямів наукових досліджень його школи, то вони були продиктовані, насамперед, вимогами практичної охорони здоров'я. Так, велика поширеність неврозів і невротичних станів зумовила необхідність детального вивчення функціональних захворювань органів травлення. І тут виявився в нагоді

досвід, здобутий Анатолієм Петровичем при виконанні експериментальної частини його докторської дисертації в Інституті фізіології імені І. П. Павлова Академії наук СРСР (Ленінград) ще в 1955–1956 рр. Науковими роботами, здійсненими під керівництвом професора А. П. Пелешука, було переконливо доведено, що в патогенезі захворювань шлунково-кишкового тракту (ШКТ) мають велике значення порушення як внутрішньосистемних взаємовідносин, так й міжсистемних на рівні організму. Результати, отримані при дослідженні нервових і гуморальних механізмів, а також психо-емоційних чинників у розвитку хвороб ШКТ, стали підґрунтям для сформованої ним концепції функціональних захворювань травної системи, яка виявилася надійним теоретичним фундаментом для плідного пошуку адекватного адаптивно-коригувального чинника. У підсумку представниками його школи був розроблений метод лікування пацієнтів із патологією верхніх відділів ШКТ електросном.

У межах концепції функціональних захворювань травної системи отримало свій подальший розвиток й вчення про рефлюксну хворобу. Пригадаємо, що перші дослідження з вивчення моторики верхніх відділів ШКТ свого часу були здійснені ще В. М. Івановим під безпосереднім керівництвом академіка Ф. Г. Яновського. Вадим Миколайович вперше детально описав дуоденогастральний рефлюкс, а розроблений ним метод діагностики дозволив виділити три типи періодичного закидання дуоденального вмісту до шлунку залежно від характеру шлункової секреції. В подальшому результати досліджень, виконаних під керівництвом професора А. П. Пелешука, дозволили науково обґрунтувати факти наявності у більшості хворих на рефлюксну хворобу явищ неврозу та емоційних розладів і встановити механізми її розвитку за стресових ситуацій, вживання алкоголю, тютюнопаління, фізичного навантаження тощо.

Особливо плідною була активізація наукових досліджень в традиційному для школи Ф. Г. Яновського напрямі — нефрології. В цій галузі внутрішньої медицини Анатолій Петрович тісно співпрацював з академіком Є. М. Тарєєвим (Москва). В 1965 р. на базі кафедри був

відкритий відділ терапевтичної нефрології Інституту урології та нефрології АМН УРСР, який за сумісництвом очолив професор А. П. Пелешук. Співробітники кафедри брали активну участь в організації першого на теренах нашої держави відділу гемодіалізу та трансплантації нирки. Останній довгий час територіально розташовувався безпосередньо на базі клініки кафедри. В 1972 р. там була здійснена перша в Україні успішна трансплантація трупної нирки. В школі професора А. П. Пелешука проводилися дослідження з етіології, патогенезу, клініки, діагностики та лікування найбільш поширених захворювань нирок: гломерулонефриту, хронічної ниркової недостатності, а також порушень різних систем організму при хворобах нирок, розроблені патогенетична терапія та варіанти дієти при нефрологічній патології. Здійснені клініко-морфологічно-функціональні співставлення і вивчення хронічних ритмів при ниркових хворобах дозволили уточнити показання до пункційної біопсії нирок, удосконалити методику лікування гормональними, сечогінними засобами тощо. Запропоновані оригінальні варіанти низькобілкових дієт для лікування хронічної ниркової недостатності широко впроваджені в Україні. Багато уваги було приділено науковому обґрунтуванню терапії хворих на хронічний гломерулонефрит на Південному узбережжі Криму. Іntenсивно вивчалися питання дисемінованого внутрішньосудинного зсідання крові при хворобах нирок, що дозволило уточнити показання до антикоагулянтної терапії та удосконалити методику її проведення.

У другій половині ХХ ст. демографічна ситуація в Україні потребувала детального вивчення проблем геронтології та геріатрії. На клінічній базі кафедри, очолюваної професором А. П. Пелешуком, протягом трьох років розташовувалася клініка внутрішніх хвороб Інституту геронтології та геріатрії АМН СРСР, де й було розпочато вивчення особливостей перебігу захворювань органів травлення і нирок у хворих похилого та старечого віку.

Однією із традицій київської терапевтичної школи є широке застосування в лікувальному процесі немедикаментозних методів. Науково обґрунтований розвиток курортології в нашій

країні був започаткований академіком Ф. Г. Яновським. З його ініціативи у 1927 р. була створена комісія при Академії наук УРСР з вивчення курортів і впровадження до практичної медицини санаторно-курортного лікування. Цей напрям комплексної терапії патології внутрішніх органів також знайшов своє плідне продовження в науково-дослідній роботі школи Анатолія Петровича. У 1962–1972 рр. клініка координувала наукову роботу на курортах України, а професор А. П. Пелешук багато років очолював наукову комісію при Раді з управління курортами профспілок УРСР. Ним було розроблено алгоритм санаторно-курортного лікування захворювань органів травлення і нирок, зокрема у пацієнтів похилого та старечого віку. Впродовж багатьох років співробітники кафедри займалися організацією лікувального процесу на Миргородському курорті.

У школі А. П. Пелешука традиційно велика увага приділялася питанням впровадження інновацій до навчального процесу. Значна поширеність ендокринологічної патології визначила актуальність не лише проведення наукових досліджень, а й необхідність викладання ендокринології для студентів, яке було ініційоване в Київському медичному інституті імені О. О. Богомольця професором А. П. Пелешуком і розпочате у 1973 р. за участю доктора медичних наук П. М. Боднара. Співробітники кафедри здійснювали значну навчально-методичну роботу з курсу ендокринології, а наукові дослідження виконувались на рівні державних програм. Тому після того як ендокринологію було включено до навчальних планів як самостійну дисципліну (1978), відповідний курс був організований саме при кафедрі, очолюваний професором А. П. Пелешуком. Представники школи були залучені до наукових досліджень в галузі клінічної та експериментальної діабетології, розробили нову клініко-патогенетичну класифікацію цукрового діабету та діабетичної ангіопатії.

Науково-педагогічний досвід Анатолія Петровича узагальнено у понад 370 наукових працях, із них більше 30 монографій, посібників та підручників: «Основы геронтологии» (1969), «Основы нефрологии» (1972), перший збірник наукових праць «Актуальні питан-

ня нефрології» (1973), «Практическая нефрология» (1973, 1983), «Лечение хронического гастрита и язвенной болезни на курортах Украины» (1974), «Семиотика и диагностика болезней почек» (1976), «Редкие болезни и синдромы в гастроэнтерологии» (1976, 1977), «Внутренние болезни» (1977, 1981, 1987), «Клиническая гастроэнтерология» (1978), «Хроническая почечная недостаточность» (1978), «Санаторное лечение хронического гастрита и язвенной болезни» (1979), «Редкие и атипичные синдромы и заболевания в клинике внутренних болезней» (1983), «Функциональные заболевания пищеварительной системы» (1985), «Неотложные состояния в клинике внутренних болезней» (1985), «Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии» (1986), «Состояние систем организма при заболеваниях почек» (1988), «Этика спілкування лікаря і хворого» (1993), «Фізичні методи дослідження в клініці внутрішніх хвороб» (1993), «Гастроентерологія» (1995), «Нефрологія» (1995), «Энциклопедия семейного врача» (1995), «Автоматизована комп'ютерна атестаційна система для атестації лікарів-інтернів із спеціальності «терапія»: тестові завдання та еталони відповідей» (1998), «Внутрішня медицина» (2008, 2009), «Внутренняя медицина» (2008, 2010). До речі, за підручник «Внутренние болезни», який став одним із найкращих на теренах колишнього СРСР, він разом з такими видатними інтерністами як Г. Й. Бурчинський, Є. Л. Ревуцький, А. С. Єфімов, О. Я. Губергріц, В. М. Дзяк, М. О. Ясиновський, Г. А. Даштаянц був удостоєний Державної премії УРСР.

Виключно важливого значення Анатолій Петрович надавав дослідженню історії української медицини, київської терапевтичної школи, Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. Він разом з Г. Ю. Ароновим до 160-річчя *alma mater* написав книгу «Легенди і бувальщина київської медицини (люди, факти, події, документи)» (2001), яка містить дуже цікаві факти з життя закладу, починаючи ще з часів заснування медичного факультету Імператорського університету Св. Володимира. Професор А. П. Пелешук багато зробив для популяризації імені Ф. Г. Яновського. Зокрема,

він був одним із ініціаторів зведення біля старовинного корпусу Інституту фізіатрії та пульмонології НАМН України пам'ятника великому лікареві-гуманісту. Анатолій Петрович був консультантом при створенні стенду, присвяченого Ф. Г. Яновському, в Музеї однієї вулиці на Андріївському узвозі. Свій життєвий та професійний досвід А. П. Пелещук узагальнив у книзі «Спогади київського професора медицини» (2003).

Анатолій Петрович був блискучим лектором. Його лекції (рис. 2) передавали молоді багатий клінічний досвід професора, вчили мистецтву діагностики, лікування, етиці взаємовідносин лікаря та хворого. Він писав: «Сподіваюсь, що мої лекції, практичні заняття та клінічні розбори хворих допоможуть студентам і викладачам медичних вузів, практикуючим лікарям бути вірними лікарському обов'язку, медичній етиці та деонтології. Вони допоможуть їм стати гідними своїх вчителів як за фаховим, так і за загальнокультурним рівнем». Це ще раз свідчить, що не випадково з 1972 р. очолювана ним кафедра відповідає за методичне керівництво інтернатурою з внутрішніх хвороб, а з 1974 р. на ній підвищують свою кваліфікацію викладачі вищих та середніх спеціальних медичних навчальних закладів України.

Анатолій Петрович завжди дбав про збереження єдності його школи, тому при зміні профілю кафедри на неї переходив весь науково-педагогічний склад співробітників. Він активно працював над удосконаленням основної клінічної бази своєї кафедри — Київської клінічної лікарні для обслуговування водників, де не лише підняв медичну науку і практику на ще більш високий щабель розвитку, але й розширив коло наукових інтересів її співробітників, поглибивши інтеграцію науки, освіти та лікувального процесу.

Корінний киянин А. П. Пелещук із студентських років через все життя проніс своє захоплення, любов та повагу до традицій київської школи терапевтів, примножив та розвинув їх. Анатолій Петрович завжди підкреслював, що у науково-дослідній, навчальній та лікувальній роботі його школа є спадкоємницею гуманістичних традицій школи Ф. Г. Яновського. Предметом його особливої гордості було суворе дотримання сформованої Феофілом Гавриловичем однієї із головних засад київської терапевтичної школи — «якнайближче до хворої людини». Він не втомлювався повторювати, що «позбавлений гуманізму лікар нікуди не годиться», і навчав не відмовляти у допомозі жодному хворому,

Рис. 2. Лекція з госпітальної терапії для студентів

не віддалятися від нього ні за яких обставин. А. П. Пелещук довів лікарям, що за допомогою традиційних методів, які у нашій країні розвинуті та впроваджені, зокрема В. П. Образцовим і М. Д. Стражеском, можна встановити правильний діагноз щонайменше половині пацієнтів (рис. 3). Клінічні обходи професора щоразу ставали подією для медичного персоналу і для хворих.

Анатолій Петрович свято беріг пам'ять про академіка В. М. Іванова — засновника терапевтичної клініки кафедри на базі «Лікарні водників». З ініціативи та за безпосередньої участі А. П. Пелещука в його кабінеті була організована меморіальна кімната Вадима Миколайовича, встановлені експозиції, які він, супроводжуючи дуже цікавими поясненнями, особисто показував гостям кафедри, студентам, інтернам, курсантам.

Анатолій Петрович займав завжди виважену, але активну громадську позицію. Він понад 30 років очолював Київське міське товариство терапевтів, був членом правління наукових товариств терапевтів і нефрологів, членом редколегій багатьох медичних журналів. Професор А. П. Пелещук — один із організаторів IV–XIII з'їздів Українського товариства терапевтів, а у 1992 і 1998 рр. був обраний їхнім почесним головою. Анатолій Петрович багато років був головою

наукової комісії при Раді з управління курортами профспілок УРСР. Він часто виступав із публіцистичними статтями у пресі, сприяючи становленню свідомості лікарів. Неймовірно, але факт: обіймаючи керівні посади та ведучи активну громадську діяльність, Анатолій Петрович не був членом КПРС. І ніхто ніколи не чув від нього у пострадянські часи з приводу цього коментарів із кон'юнктурними мотивами. Обставини того часу склалися таким чином, що часто були сильнішими за волю і прагнення сучасників. Але у важливих питаннях професор А. П. Пелещук був принциповим і безкомпромісним. Коли в Москві готувався суд над «лікарями-вбивцями», серед яких були найкращі професори-терапевти (М. С. Вовсі, В. М. Виноградов, В. Х. Василенко та інші), то атмосфера була такою, що багато хто розгубився, не знаючи, вірити або не вірити в обвинувачення. Будь-яка лікарська помилка могла розглядатись як шкідництво. Як і його вчитель академік В. М. Іванов, Анатолій Петрович не вірив у провину цих лікарів, бо із багатьма із них був особисто знайомим, а лекції В. Х. Василенка справили на нього надзвичайне враження ще в студентські роки. Про своє ставлення до цієї справи він відверто говорив тим близьким людям, яким абсолютно довіряв. Багато з них після закриття

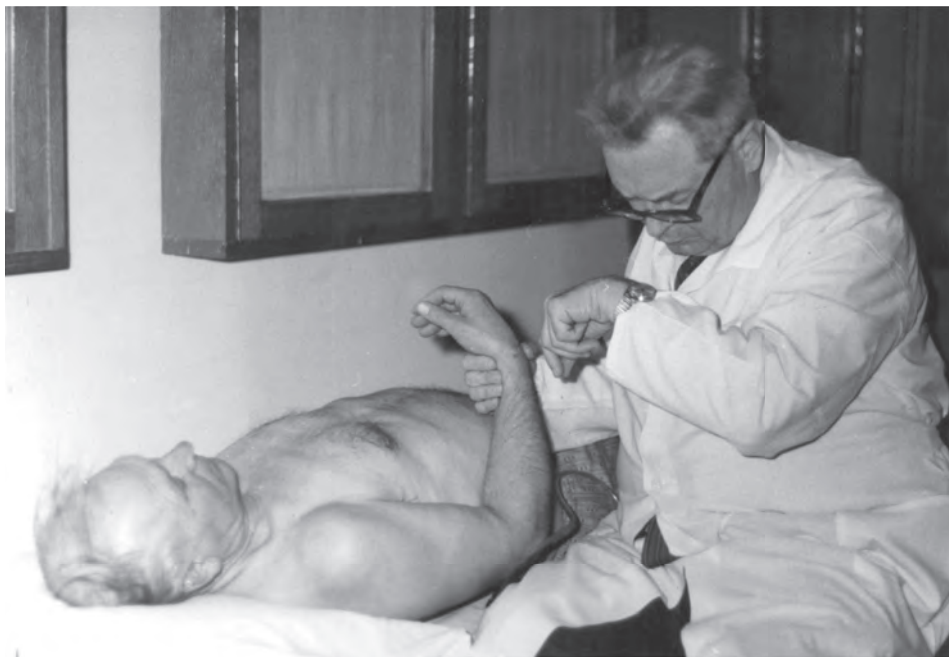

Рис. 3. Огляд пацієнта

«справи лікарів» як цілком вигаданої були йому вдячні за відвертість. У своїх спогадах він із сумом чесно розповідає про страхіття голодомору 1933 р. Його учень академік Л. А. Пиріг неодноразово підкреслював, що якби не безпосередня підтримка професора А. П. Пелешука в період звинувачення його парторгом кафедри в націоналізмі (за використання української мови в педагогічному процесі), то його долю в часи тоталітарного режиму не важко було б передбачити.

Анатолій Петрович був відомим поціновувачем та знавцем мистецтва, людиною широкої ерудиції та високої культури із невичерпною жагою до самовдосконалення та пізнання світу. Він дуже любив читати, особливо твори з всесвітньої історії (крім української та російської, вільно володів французькою і німецькою мовами). З класиків віддавав перевагу Федору Достоєвському, Івану Буніну, Олесю Гончару, Михайлу Стельмаху, Миколі Вінграновському, Лесі Українці. Із захопленням читав детективи (Агата Крісті, Ерл Стенлі Гарднер, Жорж Сіменон).

Анатолій Петрович був взірцевим сім'янином. Він — батько трьох доньок, дідусь восьми онуків та прадідусь шести правнуків. Рука в руку пройшов життя із своєю дружиною, берегинею їхньої родини, любобо Кірою Володимирівною. Він завжди підкреслював, що виріс у релігійній сім'ї, але хоч до церкви не ходить, однак принципів християнської моралі дотримується. На генетичному рівні закладена працелюбність, порядність, дипломатичність і, звичайно, дотримання принципів християнства та патріотизм оберігали його і допомагали гідно торувати свій життєвий шлях.

Вагомий внесок професора А. П. Пелешука у розвиток медичної науки і практики було гідно відмічено: заслужений діяч науки УРСР (1973), лауреат Державної премії УРСР (1980), премій імені М. Д. Стражеска (1992) та Ф. Г. Яновського (1997) НАН України, володар багатьох почесних грамот, орденів «Знак пошани», Вітчизняної війни 2-го ступеня, Богдана Хмельницького тощо.

Рис. 4. Професор А. П. Пелешук та його найбільш відомі учні: професор Т. Д. Никула, професор А. Д. Тодоренко, академік НАМН України, член-кореспондент НАН України професор Л. А. Пиріг, доктор медичних наук Н. Я. Мельман, професор П. М. Боднар, доктор медичних наук М. С. Голігорський, професор А. С. Свінцицький

Анатолій Петрович давно визнаний медичною спільнотою як корифей та патріарх вітчизняної терапії. Сам він скромно називав себе київським професором медицини і найбільше пишався тим, що йому вдалось створити в стінах своєї улюбленої alma mater сучасну клінічну школу інтерністів, яка є яскравим прикладом успішної спадкоємності та розвитку традицій київської терапевтичної школи із належним забезпеченням інтеграції науки, освіти та лікувального процесу.

Сьогодні учні Анатолія Петровича (рис. 4), серед яких багато тисяч лікарів, 6 докторів та 32 кандидати медичних наук, продовжують і примножують ці славні традиції та впевненою ходою йдуть назустріч 175-річчю з дня заснування Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, забезпечуючи високий рівень надання медичної допомоги населенню, підготовки та підвищення кваліфікації лікарів за європейськими стандартами вищої освіти, проведення наукової діяльності з орієнтацією на пріоритетні напрями наукових досліджень, виховання студентів і молодих лікарів на засадах загальнолюдських цінностей, професійної етики, морально-етичної та правової культури.

Анатолій Петрович Пелещук відійшов у вічність 1 квітня 2010 р., проте пам'ять про нього назавжди збережеться в серцях його колег, друзів, численних учнів, пацієнтів і студентської молоді.

26–27 вересня 2013 р. на рідній кафедрі А. П. Пелещука відбулися Перші читання пам'яті Анатолія Петровича і Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання внутрішньої медицини» до 100-річчя від дня його народження за участю понад 200 учасників з різних куточків України, Росії, Білорусі та Узбекистану. Дана традиція матиме своє продовження й в майбутньому, аби молодь знала про видатного патріота, медика, науковця та особистість, життя якого є взірцем для наслідування.

Весь його творчий шлях — це виконання заклику феноменального вченого-енциклопедиста Д. І. Яворницького: «...працюй, працюй, не вдивляючись вперед і не озираючись назад, працюй, не чекаючи нізвідки і ні від кого ні нагороди, ні похвали; працюй доти, доки служать тобі руки й доки б'ється живе серце в твоїх грудях; працюй на користь твого народу і на благо Батьківщини, дорогої тобі».

Резюме

Професор Анатолій Петрович Пелешук: корифей вітчизняної терапевтичної науки і практики

A. С. Свінціцький

У статті описані основні віхи життя і діяльності корифея київської терапевтичної школи, заслуженого діяча науки УРСР, лауреата Державної премії УРСР, професора Анатолія Петровича Пелешука. Він зробив великий внесок у розвиток вітчизняної терапевтичної науки і практики, розробивши сучасні підходи до діагностики та лікування пацієнтів з функціональними захворюваннями органів травлення, класифікації хвороб нирок, алгоритми терапії хворих з нефрологічною патологією, адекватні принципи санаторно-курортного лікування осіб похилого та старечого віку.

Ключові слова: Анатолій Петрович Пелешук, життя, діяльність, київська терапевтична школа.

Professor Anatoliy P. Peleshchuk: coryphaeus of national therapeutic science and practice

A. S. Svintsitskyu

In the article the basic stages of life and activity of a coryphaeus of Kyiv therapeutic school, the Ukrainian SSR Merited Worker of Science and State Prize Laureate, Professor Anatoliy P. Peleshchuk are described. He made a great contribution to the development of national therapeutic science and practice, worked out contemporary approaches to the diagnosis and treatment of patients with functional gastrointestinal diseases, as well as kidney diseases classification, treatment algorithms for patients with renal pathology, and adequate principles of sanatorium treatment of elderly patients.

Key words: Anatoliy P. Peleshchuk, life, activity, Kyiv therapeutic school.

Summary

Профессор Анатолий Петрович Пелешук: корифей отечественной терапевтической науки и практики

A. С. Свинцицкий

В статье описаны основные этапы жизни и деятельности корифея киевской терапевтической школы, заслуженного деятеля науки УССР, лауреата Государственной премии УССР, профессора Анатолия Петровича Пелешука. Он внес большой вклад в развитие отечественной терапевтической науки и практики, разработав современные подходы к диагностике и лечению пациентов с функциональными заболеваниями органов пищеварения, классификации болезней почек, алгоритмы терапии больных с нефрологической патологией, адекватные принципы санаторно-курортного лечения лиц пожилого и старческого возраста.

Ключевые слова: Анатолий Петрович Пелешук, жизнь, деятельность, киевская терапевтическая школа.